

O utrpení Amfortase a Parsifalově soucitu

Pietro Archiati

V duchu křesťanství stojí láska na prvním místě: vždyť se praví, že člověk se nemůže Božstvu blížit v moudrosti a ani svou mocí, ale jedině v lásce. Vše- moudrého, všemohoucího Boha může člověk prožívat jen jako nekonečně nadřazeného, jako nekonečně vzdáleného. Jakási „všeláska“ Boží však neexistuje, protože Bůh nalil kapku své vlastní lásky do každého lidského srdce. Člověk má možnost proteplit každý ze svých činů božskou láskou.

V křesťanských evangeliích se o lásce hovoří v živých obrazech, třeba tam, kde se Kristus setkává s cizoložnicí: Zákoníci a farizeové k němu jednoho dne přivedli ženu a řekli mu: „Mistře, tato žena byla přistižena při činu jako cizoložnice. V zákoně nám Mojžíš přikázal takové kamenovat. Co říkáš ty?“ Tito muži si jistě mysleli: Teď už se nebude moci vymlouvat; když totiž řekne, že ji nemáme ukamenovat, bude se protivit Mojžíšovu zákonu, a když řekne, že ji ukamenovat máme, bude odporovat sám sobě i všemu, co doteď pravil o lásce a odpuštění. Ježíš je však překvapil svou odpovědí: „Kdo z vás je bez hříchu, první hod' na ni kamenem.“

Když to uslyšeli, praví se dále v evangeliu, vytratili se všichni, jeden po druhém, starší nejprve. Proč starší nejprve? Protože člověk má tím víc vroubků, čím je starší! Tak zůstal Kristus nakonec s tou ženou sám a řekl jí: „Nikdo tě neodsoudil? Pak tě ani já neodsuzuji.“ Tím má na mysli: Je zbytečné lidi odsuzovat; co pomůže, je milovat je a dodávat jim odvalu, aby šli stále dál. Kristus chce té ženě říci: Ze všech svých činů, především ze svých chyb, se můžeš učit. Jen pokračuj, žij, nikdy však nezůstávej stát ve svém vývoji! Většinou se toto místo překládá jako „Jdi a už nehřeš!“. Takové „jdi“ je skutečně nic neříkající. Řecké poréuo neznamena jen

fyzickou chůzi, ale obecné „dát se na cestu“, „spět kupředu“, i ve smyslu „přiučit se“ a „vnitřně se vyvíjet“.

Kristus chce ženě říci, že má neustále usilovat o to, aby své „zhřešení“ napravila. On přišel, aby každému člověku pomohl kousek po kousku překonávat to, co ho u instinktu dělá nesvobodným. V každodenním překonávání - nikoli v již hotovém překonání - zažívá člověk svou svobodu a své štěstí. A aby mohl zažívat toto každodenní osvobození od pudu, musí tu pud být, musí rozvíjet svou sílu. Kristus tak poukazuje na cestu, kterou může člověk v přístupu ke svému pohlavnímu pudu jít. Kristus cizoložství ani neodsuzuje, ani ho neschvaluje. Poukazuje na vnitřní vývoj člověka a přenechává svobodě jednotlivce - v tomto případě cizoložnice - zda se na tuto cestu chce vydat, nebo ne.

Stejně nádherný obraz lze najít v Parsifalovi, díle, které jak v podání Wolframa von Eschenbach, tak i v podání Chrétiena de Troyes patří k tomu nejkrásnějšímu a nejhlubšímu, co vytvořil křesťanský středověk. Rozhodující okamžik Parsifalovy vnitřní cesty je ztvárněn tam, kde je Parsifal v grálském hradu poprvé přiveden před těžce raněného, chřadnoucího krále Amfortase, strážce grálu. Parsifal se ho opomene zeptat na jeho utrpení; opomene to, protože se u něj ještě dostatečně nevyvinuly síly soucitu a lásky.